

medialiitto

Lausunto
19.8.2021

Sosiaali- ja terveysministeriö

Viite: esteettömyysdirektiivin toimeenpanoa koskeva lausuntopyyntö

Medialiitto kiittää sosiaali- ja terveysministeriötä mahdollisuudesta lausua esteettömyysdirektiivin toimeenpanosta ja pyytää puheenvuoroa 25.8. järjestettävässä tilaisuudessa. Medialiitto lausuu asiassa kunnioittavasti seuraavaa:

Mitä odotuksia ja toiveita teillä on esteettömyysdirektiivin kansallisen toimeenpanon suhteen?

Kotimaiselle media-alalle on tärkeää, että esteettömyysdirektiivi saatetaan osaksi lainsäädäntöä tavalla, joka ottaa huomioon niin media-alan kuin sen eri mediatuotteiden erityispiirteet. Tämä edellyttää muun muassa, että vaikutusten arviointi tehdään huolellisesti, vaikka direktiivin toimeenpanossa on tiukka aikataulu. Myös media-alan toimijoita tulee kuulla mahdollisimman laajasti toimeenpanon eri vaiheissa.

Mikä on edustamallenne organisaatiolle tärkeää esteettömyysdirektiivin kansallisen toimeenpanon osalta?

Esteettömyysdirektiivi tulee vaikuttamaan media-alalla erityisesti (1.) audiovisuaalisia mediapalveluita tarjoaviin yrityksiin, kuten tv-yhtiöihin, sekä (2.) sähkökirjojen kustantamiseen. On tärkeää, että kansallisessa toimeenpanossa tehdään vain ne toimenpiteet, joihin direktiivi nimenomaisesti velvoittaa. Esimerkiksi kirjankustannusalalle direktiivi tulee olemaan suuri muutos. Sähkökirjojen ja niiden lukemiseen tarkoitettujen ohjelmistojen lisäksi esteettömyysvaatimukset ulottuvat esimerkiksi myös sähkökirjojen metadatatietoihin ja jakeluketjuun. Esteettömyysvelvoitteita ei tule ulottaa direktiivin sanamuotoja pidemmälle, esimerkiksi äänikirjoihin tai verkkolehtiin.

Esteettömyyssäätelyn tulee olla EU-tasoista. Suomen ei tule ylisäännellä kotimaisia mediatoimijoita ja sisältöjä, vaan edistää yhdenvertaista sääntelyä, joka kohtelee yhtäläisesti kaikkia toimijoita. Audiovisuaalisten sisältöjen osalta tarpeellinen esteettömyystaso on juuri arvioitu AVMS-direktiivin implementoinnin yhteydessä (2010/13/EU), poikkeuksena sähköisten ohjelmaoppaiden esteettömyys. Mikä kuuluu AVMS-direktiivin tai sähköisen viestinnän palvelulain soveltamisalaan, tulee sulkea pois esteettömyysdirektiivin soveltamisalasta. Tämä on tärkeää myös lainsäädännön ennakoitavuuden ja johdonmukaisuuden kannalta.

Esteettömyysdirektiivin mukaan esteettömyysvaatimukset olisi muotoiltava niin, että ne aiheuttavat talouden toimijoille ja jäsenvaltioille mahdollisimman pienen rasitteen. Media-alaa on tärkeää kuulla, jotta voidaan kestäväällä tavalla arvioida, millainen rasite on kohtuullinen media-alan ja sananvapauden näkökulmasta. Kansallisessa toimeenpanossa on tärkeää ottaa huomioon esimerkiksi ne helpotukset, jotka direktiivi mahdollistaa mikroyrityksille.

Miten tai minkälaisia oikeussuojakeinoja tuotteiden tai palveluiden käyttäjille tulisi olla?

Kun käyttäjien oikeussuojakeinoja ja viranomaisvalvonnan järjestämiseen liittyviä yksityiskohtia pohditaan, olisi tärkeää kuulla media-alan toimijoita.

Mitä kustannuksia tai kerrannaisvaikutuksia olisi hyvä ottaa huomioon lainvalmistelussa?

Media-alan vaikutus on yhteiskunnassa toimialan kokoa suurempi. Sisältöjen ja palveluiden tuotantoon kohdistuvat lisäkustannukset vaikuttavat helposti kotimaisten sisältöjen tarjontaan ja saatavilla olevien sisältöjen määrään ja laatuun. Rasitteilla on myös helposti yhteiskuntaan ja sananvapauteen kohdistuvia negatiivisia vaikutuksia. Kaikki lisäkustannukset kotimaisille mediayrityksille johtavat siihen, että kotimaisten mediayritysten asema suhteessa globaaleihin toimijoihin heikkenee entisestään ja kotimaista ammattimaista sisältöä tuotetaan vähemmän.

Johanna Haapiainen-Makkonen, juridinen asiantuntija, Medialiitto

Medialiitto on media-alan ja graafisen teollisuuden yritysten edunvalvontajärjestö. Jäsenjärjestömmme ovat Aikakausmedia, Graafinen Teollisuus, RadioMedia, Suomen Kustannusyhdistys ja Uutismedian liitto. Yhdessä edustamme noin 650:tä yritystä uutismedian, aikakausmedian, kirjojen ja oppimateriaalin kustantamisen sekä painamisen, radio- ja tv-toiminnan ja jakelun alueilla. Media-alan ja painoalan yritykset työllistävät Suomessa suoraan 22 000 henkilöä ja yritysten yhteenlaskettu liikevaihto on 3,7 miljardia euroa.